

Geen eigen streekcultuur zonder financiële offers

„Ofschoon de Twent zich over het algemeen zeer goed bewust is dat in onze streek onvervangbare kulturele waarden van uiteenlopende aard dreigen te verdwijnen, en alhoewel hij dit in zijn hart ten zeerste betreurt, realiseert hij zich naar mijn bescheiden oordeel te weinig dat cultuurhandhaving zonder financiële offers ten enenmale uitgesloten is”, aldus de heer K. Jassies, dir. Twentse Schouwburg, tijdens 'n interview met Uw Twentse Post.

MAANDBLAD VOOR TWENTE

HET LANDSCHAP – DE STRUCTUUR
DE NATUUR – DE MENSEN – HET
LEVEN – DE CULTUUR – DE VOLKS-
TAAL – DE GESCHIEDENIS – DE GE-
BRUIKEN – DE STREEKBELANGEN
DE ALGEMENE ONTWIKKELING

Wrnd. Hfd. Red. J. W. M. Gigengack

NR. 4 APRIL 1963 2^E JRG.

Uit de inhoud

Interview met K. Jassies: pag. 1, 2

Rijssen 15.000 inwoners: pag. 3

Bijdrage in de moeder-
[spraak pag. 5

In Boorn stun de weeg
van de Twentse textiel: pag. 7

Zingende torens
[in Twente: pag. 9, 11

Van «hoes» tot
[«huis» Hengelo (II): pag. 13

Redaktie en Administr. TWENTSE POST
(waarin opgenomen tijdschrift Twenteland)
Beekstr. 5¹ Hengelo (O.) Tel. 17987
Bank: De Twentsche Bank N.V. Hengelo
Postrekening: 820018 t.n.v. Twentse Post
Abonnements-prijs f 3.60 per jaargang
Losse nummers 35 cent per exemplaar

Advertentie-tarieven op aanvraag. Gehele of gedeeltelijke
overname van artikelen enz. zonder toestemming van de Uit-
geefster verboden. Alle publicaties blijven eigendom v.d. Uitg.

Straatnamen in de Haghoek

Almelo eert nagedachtenis van 5-tal Twentenaren

Daar het Almelse uitbreidingsplan „De Haghoek” dit jaar nog in uitvoering zal komen, dienen de daar geprojecteerde straten een naam te krijgen, zijn b en w van mening. Het college heeft de raad voorgesteld om deze straten te noemen naar boerderijen en erven, zoals ook reeds op het gedeelte tussen de Vriezenveenseweg en Rijksweg 36 gebeurde. Daarnaast wil men enkele straten noemen naar personen die voor Twente en omgeving op letterkundig of wetenschappelijk gebied van zeer grote betekenis zijn geweest. Al deze straten zullen met laan worden aangeduid.

Het regionale streven heeft er belang bij ook op gem. terrein steeds voldoende mensen te ont moeten met begrip voor en kijk op het eigen karakter van de streek; (zie p. 2).

De namen van de bedoelde erven zijn: Weidehuis, Posthuis, Meulenbeld, Grimberg, Aalenhuis, Trouwehuis, Reuvecamp, Vellekate, Elsboer, Frederikshuis, Exoo en Beverdam.

De namen van de Twentenaren luiden: J. B. Bernink, oprichter van het natuur-historisch museum „Natura Docet” te Denekamp (geb. 1878 - overl. 1954), J. J. van Deirse, schrijver en folklorist (geb. 1867 - overl. 1947), Cato Elderink, dichteres uit Enschede (geb. 1871 - overl. 1941) Jan Jans, architect te Almelo (geb. 1893 - overl. 1963) en G. B. Vloedveld, schrijver en historicus te Almelo (geb. 1884 - overl. 1961). Ook naar de Sallandse dichteres Johanna van Buren wordt een straat genoemd.

Zwolle — Deventer — Almelo

Dagschool

voor jonge ambtenaren
ook van regionaal belang

De taak van een gemeente-ambtenaar in het huidige gemeente-bestel is zo omvangrijk en gekompliceerd geworden dat een brede basisopleiding vereist en gerechtvaardigd is. De bestuurlijk-administratieve rol die hij vervult, de lokale betekenis en draagwijdte van zijn werk alsmede de vertrouwenspositie die hij inneemt tussen burgerij en plaatselijke overheid maken, dat ons de opleiding van jonge gemeente-ambtenaren niet onverschillig mag laten. Het regionale streven heeft er belang bij ook op dit terrein steeds voldoende mensen te ontmoeten met begrip voor en kijk op het eigen karakter van de streek.

Een door het bestuur van de Afd. Overijssel van de Vereniging van Ned. Gemeenten in het leven geroepen werkcommissie streeft sinds enige tijd naar een vervanging van particuliere- en bondsopleidingscursussen in de gemeente-administratie door een provinciale dagschool-opleiding. Alhoewel geen officieel standpunt bekend is, staan de gem.besturen van Enschede, Hengelo, Almelo en Oldenzaal, voorzover ingelicht, hier in principe niet afwijzend tegenover, hetgeen van belang is omdat voor dagopleiding buitengewoon verlot en derhalve medewerking van een gemeentebestuur als werkgeefster in eerste instantie onmisbaar is.

Alhoewel de plaats van vestiging nog niet actueel is (genoemde werkcommissie zal binnenkort eerst nog een rapport het licht doen zien) dient het met betrekking tot onze provincie (in Friesland bestaat reeds een dergelijke school) van belang te worden geacht dat een eventuele dagschool voor jonge gemeente-ambtenaren in Twente wordt gevestigd. Twente bezit in de provincie de grootste bevolkings-dichtheid. Een dergelijke school buiten Twente zou de deelname vanuit deze streek onevenredig beperken en belasten. Vervolgens garandeert Twente's industriële apparaat - dat voortdurend ook gezinnen van buiten aantrekt, alsmede de reeds bestaande bevolkings-samenstelling, de openheid naar alle zijden die ook bij dit onderwijs stellig gewenst is.

Almelo, centraal gelegen in Twente, redelijk bereikbaar vanuit de provincie, en daarnaast als ambtenarenstad een oude traditie bezittend (dr. E. Nuytens voert in „De tweetaalige mens" aan, dat Almelo - in tegenstelling tot bijv. Hengelo - het suffix -o in de streektaal behouden heeft vanwege het ambtelijke karakter dat deze stad de eeuwen door heeft gehad) zou als vestigingsplaats voor een dagschool voor jonge ambtenaren in hoge mate voldoen.

In het oude stadhuis (thans Verkeershuis) zou een dergelijke school voorslagnog prachtig gehuisvest kunnen worden, hetgeen tevens - als gelukkige bijkomstigheid - een ere-salut zou betekenen aan de historische rol welke dit gebouwtje heeft vervuld.

Interview met K. Jassies, dir. Twentse Schouwburg

Geen eigen streekcultuur zonder financiële offers

Zoals gemeld in ons vorige nummer, heeft de heer Jassies directeur van de Twentse Schouwburg te Enschede per 1 september aanstaande het direktoraat aanvaard van de Deventer Schouwburg. Dientengevolge zal hij begin augustus Enschede verlaten (Colmschate zal dan zijn nieuwe woonplaats zijn), hetgeen voor ons aanleiding was om deze verdienstelijke Twentenaar, die zijn „hoesbreef" nimmer verloren heeft, door middel van een interview eens te polsen naar zijn inzichten betreffende de huidige situatie van de Twentse volkskultuur.

Een man, die Enschede als enige plaats in Nederland onlangs een evenement als „Der Drei-groschen" bezorgde, of stad en land van Twente een aspect van de moderne operakultuur als „De Kroning van Poppea" durfde brengen, moet toch wel kijk hebben op het kulturele quotiënt van de bevolking in zijn territorium. Acht jaren schouwburg-beleid is geen peuleschil, zeker niet, wanneer dit mede inhoudt, uit een prille onderneming een volwaardige zaak op te bouwen. Wie daarnaast bekend is met de vele publikaties op volkskundig gebied welke Jassies op zijn naam heeft staan, weet uit eigen ervaring, dat hij op het onderhavige terrein kan spreken met gezag.

TWENTSE POST: Hoe staat het Uw inziens momenteel met de Twentse volkskultuur?

JASSIES: Allesbehalve rooskleurig. Het grote probleem is, dat vele Twentenaren, die met geestdriftige woorden zeggen van Twente te houden, niet inzien dat dit geen liefde op een koopje kan zijn.

TWENTSE POST: Zou U dit nader kunnen verklaren?

JASSIES: De kulturele waarden van onze streek dreigen steeds meer in het gedrang te komen. Men roept ach en wee, maar is over het algemeen niet bereid er zonodig de portemonnee voor te trekken.

TWENTSE POST: Heeft U een sprekend voorbeeld bij de hand?

JASSIES: Neem de Twentse spraake. In het dagblad Tubantia verschijnt sinds enige tijd een artikelreeks van mijn hand over Twentse spreekwoorden en gezegden. De belangstelling voor dergelijke publikaties is zo groot, dat ik er - na daartoe aangezocht te zijn - ook na mijn vertrek naar Deventer mee door denk te gaan. Zouden deze publicaties alleen gebundeld zijn gepubliceerd, dan zou er naar mijn op ervaring gebaseerde overtuiging onvoldoende interesse zijn geweest. Want een boek kost geld. En in de krant kost het niets, want die lees je toch al. De Friezen belijden hun spraake niet alleen met de mond maar steunen haar daadwerkelijk. En daar ligt voor Twente het hele probleem.

TWENTSE POST: Wat moeten wij hier Uw inziens tegenover stellen en wie moeten dat doen?

JASSIES: Uw blad en onze regionalisten moeten niet ophouden om in de geest van Jan Jans de geesten wakker te schudden. Wekkers, die tot het oor van de bevolking doordringen en waar men naar luistert, hebben wij dringend nodig. Wij hebben niet voldoende aan liefdesverklaringen, aan mondliefde. Liefde brengt consequenties met zich mee. Ook financiële. Zo gauw een Twentse uitgave lonend is geworden doordat de Twenten deze op enigszins grote schaal gaan kopen, óók al vinden ze haar minder geslaagd, zal er ook meer animo groeien bij de schrijvers zowel als de uitgevers en zal een Twentse literatuur weer kans hebben. En dan groeit uit het een het ander. Dat komt vanzelf. Nu hebben scheppende krachten in Twente nog te veel de gedachte dat ze in het luchtledige werken. En dat inspireert hen niet.

TWENTSE POST: Wilt U met dit alles zeggen, dat het voor een dergelijke ontwikkeling nog niet te laat is?

JASSIES: Je hebt er geen idee van hoe snel alles in zijn werk gaat met onze enorme immigratie. Ons hele platteland vooral spreekt echter nog Twents. Te laat is het dus niet. Maar de geesten wekken door te hameren op de gevaren dat is zo bitter nodig!

Wij en velen met ons zien de heer Jassies met lede ogen vertrekken.

„Het is mijn eigen wil die mij op het aanzoek uit Deventer heeft in doen gaan”, zegt hij ons.

En wij, wij kunnen dit besluit niet anders dan respecteren. Met Jassies vertrekt een Twentenaar wiens ideeën (hij bedacht - om een voorbeeld te noemen - de namen voor de maandbladen „de Mars” en „Spil en Spoel”) vruchtbaar zijn, en wiens activiteiten op kultureel terrein (literatuur, volkskunde, schouwburg) stellig nog vele jaren in ons voordeel zullen nawerken.

Uit stad en streek

Ootmarsum (Folklorist geëerd) Op grond van zijn folkloristische activiteiten is de 70-jarige heer G. J. B. Morshuis, die 45 jaar voorzanger is bij het vlöggelen en al 40 jaar nachtwaker in Ootmarsum, daags voor Pasen koninklijk onderscheiden.

In de tabakskerverij van de firma Bloemen, waar „Gait” 35 jaar werkzaam was, mocht hij uit handen van burg. baron H. F. M. Schimmelpenninck van der Oye de zilveren eremedaille, verbonden aan de orde van Oranje-Nassau, in ontvangst nemen.

Losser (Klootschietende studenten) Een ploeg van elf studenten, leden van de Leidse studentenclub Transislandia, nam het deze maand onder leiding van Bram Ledeboer uit Enschede - student in de wiskunde - op tegen de Losserse klootschieters. Over en weer klonken vaktermen als „vriekloot” en „zetkloot”. Sommige studenten hadden „ne vloch as ne windmöl”. De wedstrijd eindigde met een gering verschil: „één schot en veertien trad” in het voordeel van de Losserse klootschieters.

Rijssen: 15.000 inwoners

Sinds 9 april heeft Rijssen 15.000 geregistreerde inwoners. Totaal nog onwetend over dit heugelijke feit voor Rijssen kwam de heer A. M. Oosterlaken aangifte doen van een dochtertje, Ingrid Johanna Maria. Op de 9de april herdacht Rijssen tevens de bevrijding. Een historische dag is het dus wel geworden voor de veerstad.

RIJSSSEN, DE VEERSTAD

Rijssen is ontstaan bij het bisschoppelijk veer over de Regge, in de grote weg van Deventer naar Hamburg. Hier leefden de zeer oude geslachten van Bevervoorde en Van Langen. Rijssen is eigenlijk de verstarde marke van die naam.

De zeer oude parochiekerk was toegewijd aan St. Dyonisius en wordt o.m. vermeld in 1188. Reeds in 1243 kreeg de plaats stadsrechten, (bischop Otto III). Een vrijwel cirkelvormige gracht met wal vormde de versterking. In 1497 werd Rijssen geplunderd door Hendrik van Wisch en in het begin der 16e eeuw bij herhaling door de Geldersen, terwijl het stadje af en toe gedeeltelijk in de as werd gelegd.

Rijssen moet een merkwaardige kerktoren rijk zijn geweest tot 4 aug. 1826, toen hij ineenstortte. Rustend op zware keien bestond hij uit een dubbele muur van tufsteen, die was volgestort met keien, tras en kalk. Ter weerszijde van de deur bevonden zich twee gaten waardoor een dwarsbalk kon worden gestoken, ter verdediging bij een stormaanval.

Door de genoemde vroegere omwalling kan ook de oude bouwwijze der Rijssense boerderijen worden verklaard, deze werden namelijk allen met de achterzijde, de deel, naar de straat gebouwd. De bebouwing binnen de omwalling moest namelijk gesloten zijn zodat het bedrijfsgeheelte, i.v.m. het ontbreken van een ruim erf, aan de straat kwam te liggen.

Treft men in het hedendaagse Rijssen, dat bij de laatste eeuwwisseling 5487 inwoners telde, ook industriële aspecten aan (de voornaamste industrie is die van de Koninklijke Jutte-

spinnerijen en weverijen ter Horst en Co N.V., verder een middelgrote confectiefabriek, een kamgarenfabriek alsmede enkele steenbakkerijen), het typische van het oude stadje bleef nog voor een deel bewaard.

Folkloristische Dansgroep Borne 6 en 7 juli naar Xanten (Dtsld.)

„Twentse vlag meebrengen s.v.p.”

De „Siebenbürger Sachen” in Duitsland (vluchtelingen uit Zevenburgen Roemenië) organiseren op 6 en 7 juli a.s. in Xanten (aan de Nederrijn) een culturele ontmoeting tussen Europese jongeren onder het motto: „Miteinander - Füreinander”.

De Folkloristische Dansgroep Borne (voorz. B. Eekers) is waarschijnlijk de enige oost-nederlandse groep die aan deze cultuurdagen deelneemt. Ook Westfalen en Westvlaanderen zijn vertegenwoordigd. Aan de Bornse groep werd verzocht de Twentse vlag (met het bekende ros) mee te brengen.

DE FOTO BOVEN toont geen moderne versie op het twentse ros maar laat „Het peerd van ome Loeks” zien dat Groningen symboliseerde op de E 55 te Rotterdam.

Motel Gleunige Tuffeln - JAN KOLSTE - Enschedesestraat 205, Hengelo (O.)Coöp. Boerenleenbank
DELLENAlle Bankzaken
SPOORSTRAAT 9 - TEL. 05407-437

Boerenboend in Boorn

Vanof 1896

De boeren van Hettum, Hassel, Zeendern
[en Boorn
Bint a 60 jaor naor 'n Boend hen egaon.
Ook dee van Buur'n, Gammelke en Aozel
Tot an de wiedlôchtigsten oet Saosel.
Waorum z'oot Boorn 't voor én 'n kuunst-
[mest haalt?
Umdat eer 'n BOEND zo good bevaalt!!

Spaar bij de

BOERENLEENBANK
Haaksbergen

Kassier

H. H. Rouwenhorst

Wiej helpt met an de
bleui en veuroetgang
van **MARKEL**
met wiede umgeffing

- Coöp. Boerenleenbank en
- Coöp. Landbouwvereniging

Makelaarskantoor

ROTTINK N.V.Deldenerstraat 36-38, Telefoon 3041, Hengelo (O.)
VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN**Spaar mee bij de Boerenleenbank**Boerenleenbank
Oldenzaalde spaarbank voor iedereen
3-3¹/₄ procent over al Uw
SPAARTEGOED
Telefoon 2580 — Giro 892439

Boerenleenbank

ROSSUMverzorgt
alle
bankzaken

Telefoon: 05411/210

't Allertijenste product

COÖP. ZUIVELFABRIEK
EN MELKINRICHTING
„BORNE”

Voor Melk, Melkpoeder, Boter en Kaas:

Coöp. Zuivelfabriek
„VOLHARDING”
DENEKAMP

BOERENLEENBANK

Weerselo

Verzorgt al uw bankzaken. Hoogste spaarrente.

BOERENLEENBANK

Lattrop

Spaarbank — Alle Bankzaken

BOERENLEENBANK
DEURNINGEN

- Direkt opvraagbaar spaargeld
- Deposito spaargeld

SPAREN | Boerenleenbank
BIJ | te
DE | **Ootmarsum**

Boerenleenbank

Denekampde spaarbank
voor het platteland

BOERENLEENBANK

SaasveldHoogste spaarrente, Voordelige voorschot- en
credietleningen. Verzorgt al Uw Bankzaken.BOERENLEENBANK
De Lutte - Overdinkel
VERZORGT ALLE BANKZAKEN
Tel. 05415-259 Tel. 05423-685

BOERENLEENBANK

WegdamVoor alle bankzaken, Voorschotten,
Credieten en lopend rekeningverkeer.Coöp. Aan- en Verkoopvereniging
NOTTER-ZUNA en RIJSSENTel. 05480-2268 - Giro 837983
Het adres voor hooi en stroo

BOERENLEENBANK

Bornerbroek

- De SPAARBANK
- verder alle BANKZAKEN

ALMAN is 't hier met ees
vuur goo botter en goo kees
Coöperatieve Zuivelfabriek
Concordia-Bornerbroek

Coöp. Boerenleenbank

„LOSSER”Hoge rente voor al Uw ingelegde spaar-
gelden. Lage hyp.- en voorschot-rente**Hoogste rente over Uw spaartegoed**

Het oude handweven werd op de boerderijen uitgeoefend. De weefstoel stond veelal in een aparte kamer die tegen het huis was aangebouwd. Aan de Koppelsbrink in Borne staat nog een huis uit 1786 met twee van zulke aangebouwde weefkamers.

In Boorn stun de weeg van de Twentse textiel. Duur 't eefrecht van de horige boeren ontstun 'n groot aowerschot an arbeidskrachten. Terechte maken van veeldgroend, met de bedoeling um 'n eegen bedrief te beginnen, daar was gin deenken an, want daorvuur was d'r gin mest genog en de boeren konden dee groend ook nich missen, want daorvan mossen de schadden (plaggen) kommen vuur de bemesting van de essen. De boerenzöns vuunden dow 'n bestaon in de hoesweeveriej. En zo is de hoesweeveriej op 't platteloand begunnen. Neuws redelike tieden hebt de hoesweevers ook slechte tieden keend. Prof. Slicher v. Bath zeg, dat Boorn in 1675 'n börgerlik vermogen har van f 322.000 en in

riekdom alle oandere plaatsen van Twente wied achter zich leut. Meer, dat völle geeld zat nich bije de „gewone” man, doch oetsloetend bije 'n stuk of wat families. Want in datzölfde jaor vien wiej in Boorn ook 'n grootsten aarmood. Dow wödden in Boorn de meeste aarme leu vuunden oet heel

G. J. ten Voorde

**In Boorn
stun
de weeg
van de
Twentse
textiel**

Twente. Van de hele Boornse bevolking was dow 42 procent armlestig, wier 't grootste percentage van heel Twente. Het völle geeld wör vuunden bije de fabrikeurs, de opkopers van het linnen dat duur de hoesweevers weeven wör. Tiegen 't millen van de 18e eeuw was 't met 't bleuien van de textiel in Boorn oflopen. De fabrikeurs gungen in Almelo en Eenschede wonnen, umdat daor bettere verbiendingen wadden. Dat zal ook wa zo ween wes, want in 1809 wordt d'r klaagd, dat de Boornse bekkie (de verbiending Boorn-Almelo) in slechten toostoand verkeerden.

Wat wadden in vrooger tieden zo de lonen van dee textielleu.

In de joar'n 1700-1845 (in al disse joaren bleven de lonen zo 't zölfde) verdeende nen volwassen weever 58 ceent per dag. Dat was 't loon in Boorn. 't Was nig vö, meer toch nog meer as in oandere plaatsen. In Hengel en Almelo was 't 50 cent, in Eenschede 54 ceent, in Ootmösken 35-50 ceent en in Oldenzel meer 30 ceent. Tiegen 't leste van 1845 zag iej, dat disse lonen, oawer 't

**MANCHESTER
FLUWEEL
CORDUROY**

poolvast en ...
volpool

Het wereldmerk voor échtheid!

SCHUTTERSVELD
GEBROEDERS VAN HEEK

algemeen, nog wier 5 ceent leeger wadden. Van nen echt'n crisis in de textiel was in Twente sproake in 1753 en ook van ne grote weerkloosheid. Dat hoesweeven hef in Boorn duurgoan tot ongeveer 1880. Dow mos 't de hoandspool verspöllen van de snelspool en konden de hoesweevers, al deden ze d'r ook 'n gat bije op, gin brood meer verdeenen. D'r kömnen in Twente en ook in Boorn, aajt meer nije febrieken en in Boorn köm Spanjaard opzetten en begun zich te röören. De hoesweevers hadden ofdoan, ze konden nich meer metkommen. D'r was nen nijeen stoand ontstoan : de fabrieksweevers.

WIST U...

dat de **Gemeente Wierden** waartoe behoren de dorpen Wierden en Enter alsmede de buurtschappen Hooge Hexel, Notter, Zuna, Rectum, Ypelo en Enterbroek, zeer veel van haar echt Twense sfeer heeft weten te bewaren.

Mogen wij U eens tot een bezoek uitnodigen?
Het Gemeente-bestuur.

Met Uw vakantie naar
Hotel Dolce
DENEKAMP

- Denekamp -

om zijn natuurschoon, zijn bezienswaardigheden, waaronder een natuurhistorisch museum, en zijn goede hotelaccommodatie, zeer bekend als
VACANTIEOORD
biedt tevens gunstige gelegenheid voor
INDUSTRIEVESTIGING
Voordelig terrein, ruime arbeidsmarkt, bevolking volkomen industrie-minded. Inl. bij het Gem.huis.

Rijssen DE GLIMLACH
VAN
TWENTE

* Een typisch landstadje temidden van de bossen
* Een ideaal oord voor een rustige vakantie
INLICHTINGEN VVV RIJSSSEN TEL. 2303

Tubbergen met Vasse en Hezingen

Rustige, bosrijke omgeving

Eenvoudige en gemoedelijke bevolking

Lage pensioenprijzen en lage belastingen

Inlichtingen V.V.V. Tubbergen

FA. J. A. J. Strengers & Zn Haaksbergen - Tel. 297 en 201

bronbemaling, grondboringen, watervoorziening, sanitaire installaties, loodgietersbedrijf.

Wat hef
RIJSSSEN in
schoeters?

a) Gunstig gelegen industrie-terreinen, ruime arbeidsmarkt

b) De grootste markt van Twente

c) Een prachtige omgeving

Inl.: Stadhuis Rijssen

oldenzaal

de zaak met meer
dan 50 toonkamers

Voor
een deskundig uitgewerkte
C.V.-installatie

E. HEIDEMANN & Zn
Boterstraat 15 Tel. 2077
OLDENZAAL

De zaak
waar U altijd slaagt

ERRES PHILIPS
TELEVISIE
Ben Lansink
Deurningerstr. 6 Tel. 2981

Accuraat retecturingbedrijf
tricoloreren · drymasteren · verven
Ootm.str. 47-49 Tel 2091

OLDENZAAL

BLOEIENDE INDUSTRIESTAD, heerlijk gelegen aan de voet van de Tankenberg. Omgeving rijk aan natuurschoon.

- * ST.PLECHELMUS-BASILIEK, bijna duizend jaar oude Oudheidkamer.
- * Karakteristiek stadscentrum. Volop gelegenheid voor sportbeoefening.
- * Overdekte bad- en zweminrichting.
- * PRIMA HOTELS en PENSIONS

Stalen ramen van

OTTENHOF

bint óf !!

op den Koem 33

Ollenzel

Hoveling

v/h Oosterholt-Wiegerink

FORT-SCHOENEN: nog altijd de beste kinder-jongensschoenen met 1/2 jaar garantie.

aardgas

de BRANDSTOF uit eigen
TWENTSE BODEM is

voordeliger

Gemeentebedrijven
Burg. Wallerstraat 3

Meubelen
Tapijten
Bedden
Linoleum
Colovinyl-
tegels

Foto's könt nich kieken
(Mer oonze foto's möj bekieken)
fotohandel

't Kiekkeske

HEINKEL SPARTA

ANTOON HUTTEN

veur niej spul en reparasie
DENEKAMPERSTR. 71 TEL. 2863

PUCH BERINI ZUNDAPP

Wat meester Vloedbeld oet ziene jongs-jaoren vertöllën

Ik moch met in de schuut

De jonge keerls van 'n Krommendiek wadden à sind Vasselaowend met 't Paosveur gangs. 't Wadden vente van 18 tot 25 jaor, in miene oogën - ik moch dow 'n jaor of tien wèen - almaol keerls van macht en anzeen, schoonwal zee daangs met har waarken de kos mossen verdeen. Bi'j 't krinksmieten deuden ze aait in 'n haraower en dan lèen der mangs meer centen oop en bi'j 'n streep, as ik in 'n heel jaor van mien moor kreeg.

Jao, zee konnen wat! Klootscheeten, kettelkoezen, vinken vangen, liesters strikken, streupen - en wonderlike verhalen vertellen konnen ze ook, as ze oop wörme zommeraowende oop 'n brink in 't grös laggen. Veer in 't Zuden weerlöchten 't, ekkelbrommers vleugen um de eeken, wieder vot zung nen nachtegaal in 't hooft. En 's wintersaowends zatten der aait wa wat bi'j ons te kruusjassen, zee deuden der 't eene beumken nao 't andere of en scheiden neet oet, vuur dat onze mooder in de melkkamer met de teelders rammeln. Dat beteeken zoo völ as: I'j mut ter 'n èn an maken, wi'j wilt kaanmelk etten, 't is jao bergaons-tied.

Aait zag i'j ze te hoope. 't Wadden der, ak good tel, zeuwen. Nog heugt het mi'j, dat eenen van eer zik oop nen goon dag neet leut zeen. „Hee is nao de meid“, zèen de andern. „Wat nen gek“, dachn ik, „wat heffe daor now an?“ 't Leek mi'j toch völ plezeeriger um met de andere mäo hen stölpen te gaon in de Loolee, of aol te stoten in 't Witte Ven, as met 'n wicht aower de weg te kuiern, of bi'j eer volk te zitten bi'j 'n köpken koffie. Wat geet er non baowen de vri'jheid van zonnen löslopenden jongen keerl?

Later kregen ze stuk vuur stuk dezölfde kwaol. Almaol wadden ze antlesten an 't vri'jen. Wat wadden der a trouwd. Ak eer daags in de meute kwam, wadden 't nog wa dezölfde kante keels, mer i'j zaggen ze nooit meer te hoope. Zoo wied

was 't nog nich, dow ze gangs wadden met 't Paosveur, woer ik 't bi'j 'n aanvang van dit stuk'ken aower har, nee, dow wadden ze alle zeuwen nog éenen kop en één gat.

Het hooft vuur 't Paosveur halen ze in de schuut. Zee schippern de lee of en höwwen met biel en iep als um, wat onz' Leewen Heer vuur 'n baoken har laoten greui'jen: kromme waarfbuske, eekentelgen, elzen en pöppeln. 's Zundaags nao 't etten göng 't er oop lös. Woe vaak keek ik eer verlangend nao; mer met gaon moch ik neet, ik was nog neet dreuge onder 'n neuze, zèen ze, ik har 'n krink van 'n kakstool nog oop 'n eers zitten. Mer oop nen mooien dag in Meert hadden ze medelien met mi'j. Ik moch met! Wat wa'k bli'j! Van zien lèewen he'k genne plezeerreize daon, woer ik mi'j zoo völ van vuurstellen. Ik zat miln in de schuut oop de booiplanke en kon mien plezeer neet oop. De jonge keerls wadden ook good op de deune, de pet stön eer oop 't eene oor. Éenen schippern. Hee stappen met zien rechterbeen oop de schipkiste, halen 'n schipboom hooge oop, zetten um vlak neuws de schuut oop 'n baom van de Lee, drukken dan wat 't halen kon en dao göng 't

hen! Mer wat doot jonge keerls, as ze teumig mut wèen? De albanigheid wödt eer baas, de oopgeheupte kracht van eere spieren zoch nen oetweg - de zesse göngen striewieds in de schuut staon en brachn ze an 't wiebeln, eerst zeutjes, dan woe langer woe hadder. En eer da'k ter oop verdach was, tommeln ik achteraower en lag ik in de Lee! Nog heur ik de vente schaterend lachen, dow ik met 'n kop wier baowen kwam en schreeuwen van help, help! Non, zee hadden mi'j wa gaauw oop visked. Zee zetten mi'j oop de wal met de bosschop, ik mos mer har nao 't hoes hen loopen en dreug teug an trekken. Ne mooien weerld göng vuur mi'j onder.

Antiek	GOUD ZILVER
	▼
Th. Budde	Ootmarsum

Culturele grenscontacten

dag van de moderspraak

De Culturele grenscontacten-commissie Achterhoek-West Munsterland heeft voor 13 juli in de ridderzaal van Slot Raesfeldt een dag van de moderspraak belegd. Platschrievers en platsprekkers, die aan deze culturele dag willen deelnemen, kunnen zich schriftelijk opgeven bij J. Vredenberg, voorz. Twentse Schrieverskring, Geukers-dijk 68, Haaksbergen.

Dien lachen

Heur ik dien vrolik lachen klinken
Helder oop en vrij en frank
Geet mij 'n lostig zonnelechen
Duur de zeele wörm en blank

En ik meen, de waald was mooier
En 't leawen was vol glans
O, wat zins dow baowen maote
Riek, das dow zo lachen kans!

(Wibbelt)

Hengelo

Empo-Humber-Vestingrijwielen
Rijwielhandel en Reparatieinrichting

v. Merksteijn

Tuindorpstr. 18-20, HENGELO

Het beste adres voor:

**GEDISTILLEERD, WIJN, BIER,
LIKEUR, LIMONADE**

Fa. Jac. Krabbenbos
Molenstraat 18

**Haarden en
Kachels**

A.H.Knoef
OLDENZAALSESTRAAT 26
HENGELO

Gereedschappen, IJzerwaren, Huish. art.

BLOEMENMAGAZIJN

K. Hunia & Zn.

Tuindorpstraat 38 — Brinkstraat 1a

Speciale bakkerij

TH. J. TE KAATH

Heerlijke Kook, Banket en Gebak

- ▲ Krabbenbosplein 12
- ▲ Oude Postweg 8
- ▲ Schumannstr 18

MORSINK
SOLASPECIALZAAK

Serviert

Weemenstraat en Kotmansweg - Hengelo

BOERENLEENBANK

Hengelo (O.)

verzorgt alle bankzaken

Parallelweg L.S. Telefoon 7366

N.V.

out-
bewerking
ENGELO

Interieurspecialisten

Chopinstraat 11 — Tel. 3798

Econ. Dir. J. M. Prinsen

Chopinstraat 12 — Tel. 3798

PORTJE

Deldenerstraat 8
Hengelo (O.)

DAMES-, HEREN-,
KINDER-PYAMA'S
EN -ONDERGOED,
SCHORTEN, ENZ.
Altijd goedkoop

W.W.W.

ZIEKENFONDS- EN NEZIFO-LEDEN
20 proc. korting

Bult's Slagerij

VOOR VLEES
EN VLEESWAREN
WEEMENSTR. 12, TEL. 2752

H J. Krakkers

AANNEMERSBEDRIJF

Tel. Hengelo 2964

Nieuwbouw, Onderhoud- en Betonwerken

de **Bokdams**
voor
DANSLES
Drienerstraat 37

N. V. Garage DESTER

Off. Gen. Motors Dealer
Vauxhall Bedford Pontiac
Modern doorsmeerstation
Enchedesestraat 130-140, Hengelo

Bonneterie SPECIAAL-
ZAAK:

Blouses - Rokken - Vesten

Molenstr. 5, Tel. 7382, Hengelo

VERSTEEG's veerve

veur hoës en earve

Molenstraat 20

Hengelo (O.) — Tel. 2207

Automobilbedrijf

ERNÉ

FIAT

Delden.str 42
Tel. 2120

vanaf:
f 3799

500

- MEUBELN
- TAPIJEN
- BEDDEN

Van Dijk

voor de moderne
woninginrichting!
MARKTSTR. 16

W O D E H U I S
Wagenaar
Brinkstraat
Hengelo
HET HUIS VOOR EXCLUSIEVE DAMESKLEDING

de vraoge, dee nich meuilik bleek

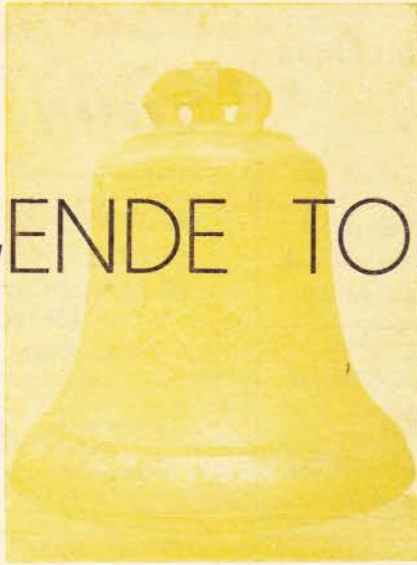
In ne klasse har de meister
Ne hele meuilike vraoge 'daon.
„Wat lust alle keender geerne?”
't Antwoord mos op 'n breekfen staan.
Alle breekfes wadden zo binnen.
Wee'j wat doo de meister las?
Met grote letters stun te lezen
dat dat lekkere „Yoghurt” was.

HENGELOSE GOOP
MELKINRICHTING

YOGHURT: fris, voedzaam, gezond.
Gecombineerd met vruchten as „toe-tje” nich te
evenaren. YOGHURT wodt ow in hoës brach
deur ow melkventer.

ZINGENDE TORENS IN TWENTE

Rinus de Jong / Enschede

Hoewel het eerste bloeitijdperk van de beiaardkunst in Oostnederland begonnen is - omstreeks 1640 vestigden de gebroeders Pieter en Frans Hemony zich in Zutfen, aan welke stad zij in 1644 hun eerste klokken-spel voor de Wijnhuistoren leverden, een daad, die spoedig door Deventer, Doesburg, Zwolle, Kampen en Hasselt gevolgd werd - heeft geen enkele twentse plaats zich in de periode (plm. 1640 - 1795) een kariljon aangeschaft. Men kende een dergelijk instrument wel, doordat men van hieruit bovengenoemde steden regelmatig om allerlei redenen bezocht. Waarschijnlijk ontbrak hiervoor het geld of misschien toonde men geen animo. Torens waren er wel en evenals in Deventer, Arnhem, Nijmegen, Nijkerk en nog enkele plaatsen had men de bestaande spits van een toren kunnen verwijderen en hem doen vervangen door een koepel of open bovenbouw. Dit is echter in ons gewest nooit gebeurd. In de aanlooptijd (1900 - 1940) tot de tweede bloeiperiode van de beiaardkunst, een aanloop, die merkwaardigerwijze ook weer vanuit Oostnederland begint: Lochem is in 1906 de eerste stad, die na de vervalperiode een kariljon krijgt, en Arnhem is een van de eerste steden, die bij een restauratie de nieuwe vindingen van de mechelse beiaardier Jef Denijn toepast, waardoor soepeler spel mogelijk wordt, in deze aanlooptijd blijft men in Twente ook niet achter en is Almelo de eerste twentse stad, die op beiaardgebied de spits

afbijt. De familie Bos schonk een beiaard van 38 klokken, die door de engelse klokkengieter Gillett en Johnston vervaardigd werd en die in 1926 in de Sint Georgiustoren werd opgesteld. In 1929 volgde Enschede. Hier schonk de familie van Heek een kariljon van 42 klokken. Dit spel werd eveneens door Gillett en Johnston gegoten en in de spits van de Stadstoren opgesteld. Het werd op 30 augustus 1929 door Staf Nees, thans directeur van de beiaardschool in Mechelen, ingespeeld. Een jaar later, 30 augustus 1930, werd in de Plechelmustoren in Oldenzaal 'n beiaard in gebruik genomen. Ook dit spel was van Gillett en Johnston en telde eveneens 42 klokken. Zo kende Twente in korte tijd drie goede en uitgebreide beiaarden en telde men op beiaardgebied nu ook mee.

Twee van deze spelen zouden echter maar korte tijd klinken, want in 1943 werd het spel van Almelo op 12 klokken na en het spel van Enschede op 10 klokken na gevorderd en weggevoerd. Hierdoor maakte de beiaardkunst in Twente in de korte tijd van haar bestaan reeds geschiedenis, zij het dan tegen wil en dank. Dat deze kunst in Twente wortel had geschoten, blijkt uit het feit, dat Oldenzaal in 1949 ter gelegenheid van haar 1000-jarig bestaan de beiaard in de Plechelmustoren restaureerde en met 4 klokken uitbreidde. Het ligt in de bedoeling dit spel binnenkort met nog 2 klokjes uit te breiden, zodat de Plechelmusbeiaard

een volledig 4-oktaafs spel wordt. En Enschede verving in 1950 zijn verlorengespeelde spel door een beiaard van 48 klokken, die door van Bergen uit Heiligerlee gegoten werd. De Bes-klok van het viergelui werd eveneens op het beiaardklavier aangesloten, waardoor dit spel een van de grootste van Nederland is. De 10 klokjes van het oude spel sloeg men op een zolder van de Stadstoren op, waar ze nu al jaren op een definitieve bestemming liggen te wachten.

Ook in Almelo werden de 12 overgebleven klokjes door Petit en Fritsen uit Aarle-Rikstel aangevuld tot een beiaard van 39 klokken. In 1951 was dit uitgebreide spel voor het eerst weer te beluisteren. In Almelo leeft nog steeds het verlangen om van deze beiaard een 4-oktaafs spel te maken. Echter beschikt men nog steeds niet over de geldmiddelen.

Dit waren de „historische” beiaarden in Twente; maar het blijft in ons gewest niet bij deze 3. Sedert december 1962 kent Enschede een tweede kariljon, dat uit 8 klokken bestaat en door Petit & Fritsen vervaardigd werd. Het spel is gemonteerd aan de voorgevel van de juwelierszaak Koelink in de Burgemeesterstraat.

En deze zomer is Hengelo aan de beurt. In de stadhuistoren wordt een spel van 47 klokken opgesteld, die ook weer door Petit & Fritsen zijn gegoten. Dit is dus de vierde grote beiaard in Twente. En blijft het daarbij? Vergeleken met ►

Hotel Haarhuis Zenderen

In 't herte van Twente

Veur oew määlden etten
naor 't laandelik geleagen
rest. De Vucht

Deldenerbroek (Rijksw.: Almelo/Del-
den) Eig.: G. Grobbe

almelo

STURKA

kleere
haalt ze
veur kleen en groot
biej

Jan Buddingh

HUNTER

MARKTSTR. 34

Jan Pezie

SINDS
1873

ALMELO

Voor
betere **Heren- en Juniorkleding**

Nutspaarbank UW bank

Hoofdkantoor Almelo
WIJRDENSESTRAAT 22

Bijkantoren te Almelo, Wierden,
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en
Coevorden

Wekblad Roeten Dree

Tel. 05490-3163

Postbus 22

Heel de stad least dit blad
(en ook 't Aadorp, Harbrinkhook,
Bornerbrook en Zeendern.)

drogisterij - parfumerie PRÜMERS

Bornsestraat 72 - Tel. 5650
Het huis voor geschenken

Coöperatie De Landbouwcoöperatie

is een bolwerk ter beveiliging
ter verdediging
ter bevordering

van de economische belangen
van de vrije zelfstandige onder-
nemers in de landbouw te weten
de Boeren.

COÖP. LANDBOUWERS-
BANK EN HANDELSVER.

Het Twentse Serviezenhuis

Heeringa & Co

Grotestr. 79, ALMELO
Nieuwstr. 36 Hengelo

Wedgwood, Spode,
Royal - Copenhagen

Olympia

Tel- en Schrijfmachines

G. H. v. d. VEEN

ALMELO, Tel. 2666

HENGELO, Nieuwstr. 38, Tel. 3159

In vrogger dage daansen de leu op
de dell' 'n veertoer. Weer vól later
'n zeuvenspoonk. Rechtovoortfoxtrot,
wals en cha cha cha in niemoodse
daansscholen:

Ans en Wim POLMAN

Ootmarsumsestraat 26 - Tel. 4880

WELLER naaimachines

breimachines

ALMELO Grotestraat 154

Veur MEUBELS en allens, wat
er zo biejkomp kieken, naor:

TOON a.d. Tuinstraat

Tel. 3880

- VEEVOEDER
- KUNSTMEST EN
- LANDBOUW-
[BENODIGDHEDEN

in de beste kwaliteiten !!!

Door grote omzet **A.B.T.B.**
lage prijzen bij **ALMELO**

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT

de Mooie Vrouw

(TEVENS BENZINE-STATION)

Een van de oudste zaken in Twente
OOTMARSUMSESTRAAT 488 - ALMELO

Landhuis' Grafisch Bedrijf
de drukker voor de tukker

FOTO ROOS

SINDS
1905

foto-service

Bornsestraat 26, Tel. 2563

CHEMISCH REINIGEN

VAKWERK DAN

Tempo

Speciale behandeling Si ro-set-kleding,
Terlenka, Dralon. In één dag klaar!

TEMPO, Rohofstr. 2, Tel. 4354

Bier en Limonade

Chocomel, Wijnen

H. TEESELINK

Groothandel in bier, limonade enz
GROTESTR. 140 a, ALMELO

Eis perse

TWENTSE WASMACHINE

telef. CENTRALE 4550

BORNERBROEKSESTR. 28 a

ZINGENDE TORENS IN TWENTE

Vervolg van
vorige
tekstpagina

de ontwikkeling in onder andere Noord-brabant, Limburg, Utrecht, Zuidholland en Friesland toont Oostnederland op dit gebied nog een achterstand. Een plaats in ons gewest, die zeker voor een klokken-spel in aanmerking komt, is Ootmarsum. In de toren van de Simon en Judaskerk is plaats voor een licht kariljon van 35 klokken. In dit stille stadje zou men naast de wekelijkse bespeling uitstekend van een avondkoncert kunnen genieten.

Letterlijk en figuurlijk de oudste beiaardier van Twente is de meer dan 80-jarige Nicolaas Bruyn, die het Almelose kariljon donderdags van 11.15 - 12.00 uur bespeelt. Ook laat hij de klokken op verjaardagen van leden van het koninklijk huis horen. Helaas kent men in Almelo geen zomeravondconcerten met bespelingen door eigen en gastbeiaardiers. In Oldenzaal speelde eerst Toon Borghuis, die in het midden van de 50er jaren opgevolgd werd door zijn zoon Karel. Deze bespeelt de Plechelmusbeiaard 's maandagsmorgens of 's middags, al naar gelang de morgen- of middagmarkt, in de zomermaanden. Van mei tot en met september zijn er om de 14 dagen avondconcerten op de zondagen met bespelingen door Karel Borghuis en door gastbeiaardiers. Daarnaast klinken de Plechelmusklokken op algemene en christelijke feestdagen. De heer Borghuis heeft een beiaardleerling, de nu 19-jarige Berrel Oude Elferink, die de beiaard regelmatig tijdens de markt bespeelt en ook al een enkel zondagavondconcert verzorgd heeft. In Enschede speelde op de oude beiaard de heer B. de Bruin, die in 1946 opgevolgd werd door Dick van Wilgenburg. Deze speelt van maart tot en met november op zaterdagmiddag van 14.00-14.45 uur en op dinsdagmorgen van 10.00 - 10.30 uur. Deze laatste bespeling wordt van mei tot en met augustus verschoven naar 20.00 - 21.00 uur. Deze avondbespelingen worden gro-

tendeels door de heer Wilgenburg verzorgd, met daarnaast enkele gastbeiaardiers. Ook speelt hij bij bijzondere gelegenheden. Dick van Wilgenburg heeft ook een beiaardleerling. In Hengelo zal de beiaard twee keer per week bespeeld worden en zullen er tijdens de zomermaanden avondconcerten zijn.

De beiaardkunst in Twente zou naar mijn mening gestimuleerd kunnen worden door twentse of in Twente wonende komponisten aan te sporen tot het schrijven van beiaardmuziek. In de eerste plaats kunnen hiervoor de algemene muziekvormen gebruikt worden als preludia, sonates, sonatines, scherzo's enzovoort. Het twentse volksleven is echter zo rijk, dat toondichters hun muzikale fantasie kunnen uitleven in muziekstukken, die als onderwerp hebben: Jaan en Greet, Klepperton, de Witte Wiewen en de Hämännkes, Kielgraads, Kaldstermännkes, Klootschieters, Midwinterhoornblazers, Eiergadders Kroamschudders, Hengelerweend, Brulfteneugers, Krekkel, Janno, en ga maar zo door. Ik denk verder aan twentse dansen voor beiaard, terwijl het materiaal, dat Dr. Bartelink op het gebied van het volkslied verzamelt, ook zeer goed als uitgangspunt voor beiaardkomposities kan dienen! Welke daarvoor in aanmerking komende instantie schrijft hiervoor een prijsvraag uit of geeft opdracht tot een kompositie?

Tot slot nog een uitstapje over de grens. De beiaard is een typisch Nederlands volksinstrument, dat pas na de Eerste Wereldoorlog in de V.S.A. Canada, Engeland, Schotland en Ierland bekend werd. Na de Tweede Wereldoorlog komen daar nog bij Denemarken, Zweden, Zuid- en Middenamerika. Ook Duitsland. Dit land had wel enkele kariljons, die echter in de loop der tijden en vooral in de jaren 1940-1945 verlorengaan zijn. In het aan Twente grenzende gebied heeft Lingen in zijn stadhuistoren een klein spel. Nord-

horn kreeg enkele jaren geleden een kariljon van 25 klokken in zijn stadshuistoren, gegoten door van Bergen uit Heiligerlee. Ahaus heeft in de voorpoort van het slot een spel van 14 klokken. Om iets verder Duitsland in te gaan: Osnabrück heeft sedert vorig jaar september een 2-oktaafs spel van van Bergen uit Heiligerlee, en de westfaalse hoofdstad Münster kent reeds 4 kariljons: de toren van de Universiteit heeft een spel van 25 klokken; in de toren van het Landeshaus hangt een 2^{1/2}-oktaafs spel; in een van de winkelstraten hangt aan een gevel een voorslag van 12 klokken en tot slot is bij het Uhr in de Dom een klein spel aangebracht, dat 's middags om 12 uur „Lobe dem Herrn" speelt. Beiaardier in Münster is Carl Seubel. Een 4-oktaafs beiaard in de toren van de Stadt- en Marktkirche in Münster zou zeer wel op zijn plaats zijn!

Jammergenoeg zijn de westfaalse kariljons klein van omvang en alleen maar automaties of met pianoklavier te bespelen. Mocht men daar er nog eens toe overgaan grotere beiaarden op te stellen met stokkenklavier, dan zouden beiaardiers van beide zijden der grens uitwisselingsconcerten kunnen verzorgen. Naast de andere uitwisselingen, die er op cultureel gebied tussen Twente en Westfalen bestaan, kan het volksinstrument, dat de beiaard is, ertoe bijdragen, dat de mensen elkaar beter leren begrijpen en waarderen.

Platduitske Binnenkring Münster herdacht Jan Jans

Op de algemene vergadering van de Platduitske Binnenkring te Münster, gehouden 4 mei j.l., werd Jan Jans uit Almelo herdacht. Prof. dr. Schulte-Kemminghausen - aftredend voorzitter - noemde de overledene een vriend van de moderspraake en een verdienstelijk restaurateur van Saksische monumenten. Tot nieuw kring-voorzitter werd benoemd Inocens Autermann, ingenieur wegebouw.

hengelo

Ruischer en Hartgers

Veur elektrische apparaten

Radio en Televisie

Drienerstraat 4 - Tel. 4878 - Hengel

BEHANG EN VERF

Fa. Wed. J. Walhof

Beekstr. 29 Hengelo

**Automobiel-
bedrijf**

J. WARMINK

Hengelo Ov.

Ziet onze nieuwste
Austin-modellen

Opgericht 1845 Opgericht 1845

Fa. H. van Wezel

Expeditie- en Transport-
bedrijf

HENGELO (O.)

„Wiej veurt van allens”

Tel. 3650

Tel. 3650

AHREND

Telgenflat Hengelo Tel. 7266

voor: Lichtdrukken, Foto-
copieën, bestekken.

A'j wat koopt bi'j Herman Olthof

Kö'j der wisse ook op an

Dat ziene fietse of ziene brommerd

Het ook jaoren maken kan

Komt es neuzen nao zien' veurraad

Dan stao'j paf, dat wee'k sekuur

Wat den Herman in ziene zaak hef

is kwaliteit en nooit-te-duur!

G. H. Olthof-Jansen

INDUSTRIESTR. 187

tel, 2178

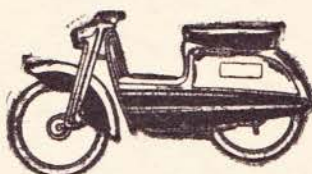
Hengelo

Meubelen — Tapijten
Gordijnen — Bedden

Morsinkhof

ENSCHDESESTR. 16

KAPTEIN - TYPHOON
PONETTE BROMFIETSEN

D. TEESINK

LANGELERMAATWEG 152

Voor: radio, televisie, haarden,
kachels, wasmach. en stofzuigers

«**NADORP**»

Deldenerstraat 47, Tel. 2680

B.G.J. Meekes
Autospuitinrichting

Gaarne 3 weken

voor aanrijding bespreken

AARDOLIESTR. 16 — TEL. 7529

Biej **Bookhaandel
Broekhuis**

hebt ze „MANS KAPBAARG”
van G. B. VLOEDBELD

't Beste humoristische boek in 't Twents!

Elke beschadiging

aan Uw auto
wordt door ons onzichtbaar
hersteld. Wij zijn **SPECIAAL**
ingericht voor:

• **Uitdeuken**

• **Las- en**

• **AutoSpuitwerk**

J.B. SCHUMANN EN ZN.
HENGELO (O) TEL. 3797

FOTO - FILM

Tuindorpstraat 28 - Telefoon 4394

PRINS - HENGELO

Timmerfabriek

Hannink

Hengelo (O.) — Tel. 3701

Levering van:

kozijnen, ramen, deuren, trappen
enz. voor utiliteits- en woningbouw

Wa'j koopt bie j nen groten,
Hoo hee dan mag heten,
Koop ie j ook bie j nen kleanen,
Meer . . . fijner! mu' j weten.
Aowertuugt ow van dizze waarheid bi' j

J. W. Smeenk

Oelerweg 30

Diverse plaatsen

Voor de echte ouderwetse
Twentse roggestoet

naar

Kenkhuis - Saasveld

ELEKTR. BAKKERIJ

TEL. 220

Broederij

Dubbelink

Borne

Tel. 346

Het adres voor alle rassen
kuikens en jonge hennen.

Cöop. Aan- en Verkoopvereniging

Deurningen

Tel. 05402—201

Veevoeder, Meststoffen

Brandstoffen, Zaaigoed

Pootgoed, Div. artikelen

Alle veevoerders onder CLO-contrôle

- VAN «HOES» TOT «HUIS» HENGELO -

(II.)

Binnen de muren van de Hof to Hengel verhief zich een z.g. „spieker”, d.i. een opslagplaats voor koren.

Alhoewel zich rond de hof wel mensen gevestigd hebben, is het dorp Hengelo niet om en bij het huis ontstaan, doch vormde de Brink het middelpunt.

Tot voor ruim 100 jaar bevond zich op de Hengelose Brink nog een steen, die, naar we veilig mogen aannemen, eenmaal in overoude tijden voor de Germanen als offer- tafel dienst deed. Helaas is niet bekend waar deze steen is gebleven. Men heeft hem indertijd van de Brink naar het plein voor het gemeentehuis verplaatst en daarna, wellicht als een sta-in-de-weg, verwijderd.

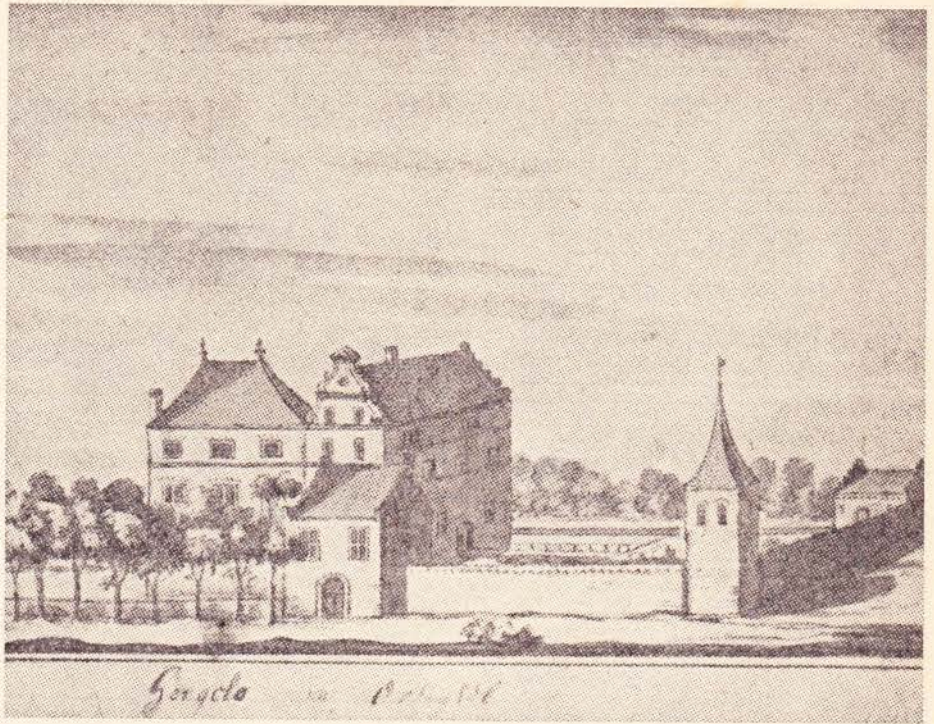
Opgeruimd staat netjes, heeft men waarschijnlijk gedacht en daarom heeft men, een eeuw later, de h le Brink ook maar opgeruimd. Niets is er meer van over.

Met de kerstening van de heidense tijd kwam er behoefte aan een eigen kerkgebouw, ook in Hengelo. Waarschijnlijk moest men v or 1200 naar Delden ter kerke, doch in de jaren na 1200 stichtte de heer van huis Hengel een kapel op zijn grond.

Waarschijnlijk was deze kapel reeds gewijd aan St. Lambertus, evenals de huidige kerk aan de Enschedesestraat. Na de hervorming is ze dan aan de Nederlands-Hervormde gte gekomen, aangezien het kerkje, dat tot aan de afbraak ervan op de grond van het Huis stond, eigendom was van Baron Van Mulert, heer van het Huis te Hengelo.

Als vanzelf dringt de vraag zich aan ons op hoe Hengelo aan zijn naam is gekomen. De meest voor de hand liggende verklaring is volgens ons, dat de naam is ontstaan uit de woorden Heng of Eng en Lo. „Eng” of „Es” is de bouwgrond die rondom het oude hofmeiershuis lag en „Lo” is het bekende achtervoegsel van vele oostnederlandse plaatsen, dat bosrijke laagvlakte betekent. Men denke aan het Engelse „low” dat ook „laag” betekent.

We kunnen vanzelfsprekend verder fantaseren over de naam, doch het zal even vruchteloos blijken dat te

„Hoewel Ebbinge Wubben in zijne «Beschrijving van de Havezathen in Overijssel» Huis Hengelo in het gericht Delden ten eenen male negeert, was deze Havezath  allerminst een der onaanzienlijksten van Twenthe, veeleer is het door de positie zijner bezitters en door zijne ligging midden in het Twentsche land van groot lokaal belang geweest”, aldus mr. G. J. ter Kuile in «Havezathen van Twenthe», aan welk boekwerk ook bovenstaande prent is ontleend. „Frederich van Twicklo, omstreeks 1500 Heer van Hengelo, heet - volgens genoemde ter Kuile - in talrijke processueele stukken st eds Heer Frederick, een epitheton ornans dat wij aan geen der andere jonckers zien gegeven.”

doen, als te peinsen over de herkomst van de naam Thiemsbrug! Over de oudste geschiedenis van het Huis Hengelo is niets bekend. Eerst in 1457 wordt het met name genoemd in een leencharter, waarin Heer Aleff van den Rutenberge door de Bisschop van Utrecht met de „Hof to Hengelo” beleend wordt. Hieruit volgt dat het huis toen reeds een soort burcht of een met grachten voorzien adellijk gebouw was, hoewel niet versterkt.

In 1485 staat er vermeld in een akte dat de Bisschop van Utrecht een zekere Adriana van den Rutenberg met het huis beleent. Deze Adriana was de „wettighe echtgenoot” van Johan van Twicklo.

Over de werkelijke bewoners van het Huis vertellen ons deze akten echter niets. In het begin van de 16e eeuw echter ontmoeten we de beter bekende Heer Frederick van Twicklo die de bijnaam had van „de Rijke”. In de volksmond heette hij

echter gewoon „Heer Frederick” Naar overlevering moet hij zeer gezien zijn geweest bij het volk. Hij stierf op 4 Juli 1545 en werd in de hiervoor genoemde Hofkapel begraven.

De zerk, die Frederik’s gebeente dek- te is tijdens de Franse overheersing overgebracht naar de Hervormde Kerk in Delden, waar hij tot op de huidige dag de noordmuur van die kerk siert. ’t Is aan de liefde en ge- negenheid van de oud Hengelo rs te danken, dat de steen bespaard is ge- bleven voor de schennende hand der Patriotten uit de tijd der Bataafse Republiek. Want, zoals bekend, vernielden de Patriotten alles wat met adel of aristokratie te maken had. De steen werd in die dagen een- voudig ondersteboven gelegd, waar- door hij aan de vernielzucht der Pa- triotten ontsnapte.

J. WILMINK

ENSCHEDÉ

Biej 's leavens wit en 's leavens zwat
sprek aait 'n bleumke nóg tot 't hart

BLOEMEN-
MAGAZIJN «*Corona*»

HENGELOSESTRAAT 155 - TELEFOON 3238

A. v. d. Leest Radio
Enschede Televisie

Radio onderdelen - Electrotechnische artikelen
Erkend reparateur en installateur
OLDENZAALSESTRAAT 39 - TEL. 10688

WAS-O-MATIC

Oliemolensingel 30, Tel. 7586
VLUG EN VOORDELIG
Elke was apart - Hygiënisch

Machinefabriek
ARENS & Zn

➔ tandwielen
Perikweg 52

voor **goeie schoenen**
bekend

Heng.str. 16 - Oldenz.str. 93 - v. Loenshof 5

Ook
Uw
adres

H. Zwier

DAMES KAPSALON

Lipperkerkstr. 129 - Tel. 8159

alle boeken over

TWENTE

Van den Broek en Adolfs

Gronausestraat 5

Uit
voor-
raad
lever-
baar:

Bimsbetondakplaten, Keerwanden

Fa. J. H. Schuurink Binnenhaven 116
Telefoon: 3009

SALON *Neurink*

v.h. H. J. v. d. VEER

Dames-salon en Parfumerie
Haaksbergerstraat • Enschede • Tel. 2876

Speciaal adres veur oew kleere

KIRCH'S
Berconhuis
de jaat met karakter

Haverstr. 23
ENSCHEDÉ

Nieuwstr. 22
HENGELO

Laat Kuyper U
de das omdoen
Laat Kuyper U
be,,hoeden"

Oldenzaalsestraat 34

Een BRIL, die werkelijk prettig zit
is gemaakt door

Remmelt Pit

Kalanderstraat 24-26 Enschede

Gramofoonplaten Pick-Ups

SPECIAALZAAK Nieuwstr. 57 Tel.
3909 Hengelo O.
RADIOKO C. F. Klaarstr. 28
Tel. 4863 Enschede.

ZAODHAANDEL

Dalenoord

'n oold Tukkers-adres
Oldenzaalsestraat 35

KEUKEN-INRICHTINGEN

Voor iedere platte-
grond wordt de
juiste keuken ont-
worpen. Ook voor
U willen wij gaarne
een ontwerp maken
en voor een goede
uitvoering zorgen.

ALG. HOUTBEWERKINGS INDUSTRIE
Binnenhaven 136 - Tel. 7259

Coöp. Melkinrichting
LONNEKER-
producten zijn beter!

TELEVISIE
*
HOOR
APPARATEN
*
RADIO

Blijvende service!

Jan LANGKAMP
LANGESTR. 52 TEL. 4695 ENSCHEDÉ.

oostvogel
sinds
1795

ENSCHEDÉ

Haverstraat 1 - Hengelosestr. 9

Het bekende adres voor het
leveren van alle bekende merken

gazon- en motormaaiers

(ABNER, BRILL, FOLBATE, HUSQVARNA)

Fijn-
slijperij **H. v. d. Meer en zn**
BLEEKERSTR. 18 - ENSCHEDÉ

ADOLFS & PENNINK

de boekhandel t.o. 't postkantoor

studieboeken

pocketbooks - romans

Voor
medaille,
krans, tak
't Hoen

of beker: bij ons slaagt u zeker
Ripperdastraat 2a, Enschede

advertenties bekijken is bijna net zo gezellig als winkelen

DIVERSE PLAATSEN

J. A. Lesscher & Zn.SAASVELD - TELEFOON 238
Smederij en Reparatieinrichting - ExpeditieHandel in landbouwwerktuigen, melk-
machines, tractoren, bromfietsen enz.

COÖP. ZUIVELFABRIEK

De Eendracht
ROSSUM

Het beste adres voor alle zuivelprodukten

Waarom ze bij

«De Eendracht»

IN TUBBIGE

de botter, kees, pap en yoghurt haalt?

Umdat de produkten van
De Eendracht goed bevaalt

C.L.V. LANDBOUWERSBELANG

Haaksbergen

C.L.O.-mengvoeders

Ruwvoeders

Brandstoffen

BOERENLEENBANK

AlbergenDe SPAARBANK voor stad en land
Maak gebruik van lopende rekeningen
Alle inlichtingen aan de bankDENKT BIJ HET OPLOSSEN
VAN UW PROBLEMEN

RUIMTEVERWARMING

OOK AAN AARDGAS

Gem. Energiebedr. RijssenWee rekken kan geet naar
zölfbediening**PARAAT**Glanerbrug: bij TET-bushalte
In 'n lunchroom kô'j lekker etten en dreenkenBookweite is 'n lekker en ge-
zoond etten, as pannekooke
of niejmoods as vlokken. Nemet
mel of Billy Quick bookweiten-
vlokken van de Grutter oet
Boorn**Erven ten Cate**

BORNE

Kopen bij de Spar
Is sparen bij de koop

BOERENLEENBANK

Tubbergen

De spaarbank voor iedereen

Voor een kwaliteitshorloge:

G. HOFLAND

Mr. Horloger - DENEKAMP

Garage - Taxibedrijf
Marktstr. 18 Tel. 288
BORNEWilt ge werkelijk bromfietsgenot?
Koop dan een ZUNDAPP, BERINI
of SPARTA. Of een VELO-VAP,
een BERINETTE of PHOENIX-
SAXONETTE! Vol-automatisch,
gas geven en rijden.
De beste bromfiets en de beste service**JANSEN-TINSELBOER****enschede**

Fijnhout- en Triplexhandel

Fa. W. LANGE

Spelbergsweg 37, Tel. 4538

levert: Fijnhout, Triplex, Hard- en
zachtbaard, Vlas- en spaanplaat enz.**Voor betere schoenen Rommelaar**

VAN LOENSHOF 31

VEILIG en COMFORTABEL
TOURINGCARBEDRIJF
M. ZINGER

Emmastraat 91 Enschede Tel. 4827

FOTO-FILMBEDRIJ Van Loenshof 10
Tel. 5271
Filiaal:
Olliemolen
singel 37
Tel. 6118Motor defect?
naar **JULO**
direct!!!Pyrmonststraat 15-19
ENSCHDEVoor herenkleding
het beste bij **Besters**

Van Loenshof 12, Enschede

de „Twentse Post”staat voortdurend op de bres voor de belangen
van de kultuur in deze streken**en „CO-OP OOST”**staat voortdurend op de bres voor de belangen
van de consument. Ook voor **Uw** belangen en
die van **Uw** gezin**„Co-op Oost”** met vestigingen in geheel Twente
en in de Gelderse Achterhoek.

Kruidenierswaren - vlees - brood - banket - textiel - schoenen - kleding - brandstoffen - huish. art. enz

FORMELTA

de ideale koffiemelk

Verkrijgbaar in flessen van 230 en 400 gram

Verkoopkantoor „MULTIFARM“ Boekelo

N.V. Aanneming-Mij. vh.

H. W. TE PAS

Enschede

Burgerlijke en Utiliteitsbouw
Gewapend Betonbouw
Grond- Water- en Wegenbouw

Linoleum Atopic Colorite
Colovinyl Vredestein Rubber
VLOEREN

Rubber- linoleum trapbekleding
VLOERENBEDRIJF

F. Boerkamp

Telgenflat (1e Etage) Tel. 4064
Berfloweg 8 - Telefoon 2181
en Klein Driene Hengelo (O.)

GOED HUISHOUDEN

MET

JORZOLINO

HUISHOUDGOED

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN

JORDAAN - TER WEEME N.V.

HAAKSBERGEN

Automobilbedrijf

Van Laar

en

Feijten

Enschedesestraat 127 - Tel. 3983 - Hengelo

SIMCA

DAF

Tukkers... mag ik effen 't woord?
Smiet oew geeld nich aover boord
Tukkers... a'k oe raon mag... spoort!
Gao'j daor almaal met akkoord?

Breng dan

oew geeld

naor de

Nutsspaarbaank

Now 3½ pct rente

NUTSSPAORBAANK

Drienerstraote 43 . HENGEL

N.V. Automobilbedrijf

BLEEKER

● OPEL

● CHEVROLET

● OLDSMOBILE

TELEFOON 2623-4500 HENGEL

Oonz' naober vreug: waar hes dat 'kof
dee mooie kleeer' van zükke stof.
Den pasvorm is óók heelmaal óf!
Zu'k spul hef bloos nog Bischoff.

Bischoff

Hengelo

Henny J. v. Egteren

C.F. Klarstr. 18a - Tel. 2365 - Enschede

Lid van de Selectiegroep van
Nederlandse Dameskappers

Gedipl. Dames- en Herenkapper
Manicure - Pedicure
Schoonheidsspecialist
Medisch gedipl. Haarkundige

Erica-Service

Doe het zelf en maak van
Uw tuin een LUSTHOF.

Kosteloos maakt ERICA voor
U een grondplan.

Vraagt inlichtingen:

ERICA-siertuincentrum

BORNE, direct achter 't station.
De mooiste kwekerijen in Twente

N.S.U.

— Quickly —
reeds vanaf f 485.—.

Importeur: TAMI N.V. Delden

VéGé

voor **U** levensmiddelen

guller met zegels.. guller met guldens

Op VéGé-artikelen steeds
10 0/0 kort. in geldzegels

HET SPEELGOEDPALEIS

Teutelink

Enschedesestr. 22, Hengelo

**Coop. „De Landbouw“ W.A.
GOOR**

Het adres voor:

Mengvoeders onder C.L.O.-
contrôle, Meststoffen, Brand-
stoffen, Bestrijdingsmiddelen,
Kruidenierswaren, Landbouw-
werkzaamheden enz.

AUTOMOBIELBEDRIJF

W. Noordegraaf

Oldenzaalsestr. 19 - Tel. 4444 - Hengelo (O.)
off. FORD dealer